

2023-08-11 Nr. NV-2042

VYRIAUSYBĖS POSĖDŽIO PROTOKOLO PROJEKTAS	DĖL VYRIAUSYBĖS ŽALIŲJŲ PIRKIMŲ TIKSLŲ NUSTATYMO IR ĮGYVENDINIMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2021 M. BIRŽELIO 21 D. POSĖDŽIO PROTOKOLO NR. 39 PAKEITIMO		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
	Aplinkos ministerija	2023-05-09 TAP	Svarstyti ☒ TAP (II dalis)

AKTUALŪS ANKSTESNI SPRENDIMAI DĖL ŽALIŲJŲ PIRKIMŲ SKATINIMO

2021 m. birželio 21 d. Vyriausybės posėdyje (protokolas Nr. 39, 13 kl.) buvo priimtas posėdžio protokolinis sprendimas:

1. Priimti Vyriausybės nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo Nr. 804 „Dėl Nacionalinės žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programos patvirtinimo“ ir jį keitusių nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ pakeitimo“.

2. Rekomenduoti Viešųjų pirkimų tarnybai:

2.1. tobulinti perkančiųjų organizacijų, perkančiųjų subjektų ir subjektų, kurie nėra perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai pagal Viešųjų pirkimų įstatymą ir Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymą, kompetenciją žaliųjų pirkimų srityje, gerinti informacijos apie žaliuosius pirkimus rinkimą ir sisteminimą, užtikrinti tinkamą konsultavimą žaliųjų pirkimų klausimais;

2.2. nuolat vykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl Žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo“ 1 punkte nurodytų reikalavimų įgyvendinimo pažangos vertinimą, pateikti Vyriausybei ir Aplinkos ministerijai apibendrintą informaciją (įskaitant ir informaciją apie rinkos pokyčius) apie žaliųjų pirkimų vykdymo rezultatus:

2.2.1. praėjusio ketvirčio duomenis ne vėliau kaip iki pirmo einamojo mėnesio paskutinės dienos (kol atsirastų galimybė pirkimų rezultatus stebėti realiu laiku);

2.2.2. praėjusio mėnesio duomenis ne vėliau kaip iki kiekvieno einamojo mėnesio 15 dienos (atsiradus galimybei pirkimų rezultatus stebėti realiu laiku);

2.3. pateikti Vyriausybei susistemintą informaciją apie metinę žaliųjų pirkimų vykdymo pažangą kartu su metine veiklos ataskaita.

3. Įpareigoti Aplinkos ministeriją, gavus iš Viešųjų pirkimų tarnybos informaciją apie nepakankamą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl Žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo“ 1 punkte nurodytų reikalavimų įgyvendinimo pažangą, per vieną mėnesį pateikti Vyriausybei pasiūlymus dėl papildomų privalomų priemonių žaliųjų pirkimų vykdymui skatinti ir sistemai tobulinti sukūrimo.

2023 m. gegužės 9 d. tarpinstituciniame pasitarime (protokolas Nr. 19, 1 kl.), svarstant klausimą dėl Vyriausybės žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. birželio 21 d. posėdžio protokolo Nr. 39 pakeitimo, sutarta, kad Viešųjų pirkimų tarnyba Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Teisingumo ministerijai, Energetikos ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pateiks duomenis apie jų žaliųjų pirkimų tikslų įgyvendinimą ir kartu su Aplinkos ministerija įvertins Vyriausybės kanclerės G. Balčytės ir Vyriausybės kanclerio pavaduotojo A. Mačiulio pastabą dėl informacijos apie įvykdytus žaliuosius pirkimus patikimumo, taip pat Aplinkos ministerija įvertins Vyriausybės kanclerės G. Balčytės pastabas dėl informacijos apie Vyriausybės kanceliarijos žaliuosius pirkimus įtraukimo į ministerijų ataskaitas duomenis ir specialiojo transporto srities žaliųjų pirkimų bei pagal Viešųjų pirkimų tarnybos minėtoms ministerijoms pateiktus duomenis atnaujins ministerijų žaliųjų pirkimų vykdymo ataskaitą ir prireikūs patikslins Vyriausybės protokolinį sprendimą, kurį pateiks Vyriausybės kanceliarijai kartu su atnaujinta medžiaga.

ATNAUJINTA INFORMACIJA APIE VYKDOMUS ŽALIUOSIUS PIRKIMUS

Aplinkos ministerija, atsižvelgdama į 2023 m. gegužės 9 d. tarpinstitucinio pasitarimo protokolinį sprendimą, teikia atnaujintą ministerijų žaliųjų viešųjų pirkimų (toliau – ŽVP) vykdymo ataskaitą, nuomonę apie specialiojo transporto srities degalų pirkimus ir atnaujintus pasiūlymus dėl galimų ŽVP sistemos tobulinimo priemonių.

DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Ministerijų žaliųjų pirkimų vykdymo ataskaita

Aplinkos ministerija paprašė Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau – VPT) pateikti ministerijoms instrukcijas dėl 2022 m. ŽVP duomenų patikslinimo, darbo tvarka informavo visas ministerijas dėl poreikio patikslinti pirkimų ataskaitas norint atnaujinti 2022 m. ministerijų ŽVP duomenis. Energetikos, Sveikatos apsaugos, Krašto apsaugos ministerijos patikslino ŽVP duomenis. Atnaujinta ministerijų ŽVP vykdymo ataskaita pridedama.

Dėl degalų pirkimų specialiajam transportui

Aplinkos ministerija, atsižvelgdama į Vyriausybės kanclerės pasiūlymą dėl specialiojo transporto srities degalų pirkimų, darbo tvarka kreipėsi į VPT siūlydama aptarti galimybes numatyti ŽVP reikalavimų taikymo išimtį degalų specialiajam transportui pagal Alternatyvių degalų įstatymo 15 str. 7 d. pirkimus. Atsižvelgiant į tai, kad pirkimų vykdytojai įsigydami degalus transportui nenurodo konkrečios transporto priemonės ir tai, kad VPT neturi kitos galimybės surinkti tokių duomenų, Aplinkos ministerijos specialistai rekomenduoja Vyriausybei nenumatyti ŽVP reikalavimų išimties konkrečiai specialiajam transportui naudojamų degalų pirkimams. Pažymėtina, kad nebūtų tikslinga žaliųjų pirkimų reikalavimų netaikyti vienai taršių produktų kategorijai (pvz., specialiojo transporto degalams), o įsigyjant kitus taršius kuro produktus (pvz., akmens anglį, kokšą, lignitą, mazutą, gamtinės dujas, durpes) ar degalų produktus (pvz., reaktyvinį kūrą), taikyti žaliųjų pirkimų reikalavimus, nes minėti produktai yra reikšmingi aplinkos taršos ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų šaltiniai ir, nepaisant jų panaudojimo tikslo, daro neigiamą poveikį aplinkai.

Siūlomos priemonės žaliųjų pirkimų pažangai skatinti

Aplinkos ministerija teikia patikslintus žaliųjų pirkimų pažangos skatinimo pasiūlymus papildydama priemones, teiktas Vyriausybei 2023 m. gegužės 2 d. aplinkos ministro raštu Nr. D8(E)-2608.

Aplinkos ministerija siūlo pripažinti netekusius galios Vyriausybės 2021 m. birželio 21 d. posėdžio Nr. 39 protokolo 13 klausimo 2.2 papunktį ir 3 punktą, nauju Vyriausybės posėdžio sprendimu nutarti dėl papildomų priemonių žaliųjų pirkimų vykdymui ir stebėsenos sistemos tobulinimui (pridedamas atnaujintas Vyriausybės posėdžio protokolo projektas). Atsižvelgiant į aplinkos ministro rašte Nr. D8(E)-2608 pateiktus iššūkius dėl iškastinių išteklių degalų ir kuro produktų pirkimų „žalinimo“, Aplinkos ministerija siūlo nustatyti papildomus žaliųjų pirkimų reikalavimus taršių iškastinių išteklių degalų ir kuro produktų pirkimams aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakyme Nr. D1-508 „Dėl Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdanč žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo patvirtinimo“; siūloma VPT metinėje žaliųjų pirkimų ataskaitoje pateikti ŽVP duomenis be taršių iškastinių išteklių degalų ir kuro produktų pirkimų siekiant įvertinti taršių pirkimų įtaką žaliųjų pirkimų rezultatams.

Aplinkos ministerija siūlo patikslintas priemones aptarti tarpinstituciniame pasitarime ir Vyriausybės posėdyje.

PASIEKTI REZULTATAI IR IŠSIKELTI TIKSLAI

Ministerijų rezultatai* (ŽVP vertė proc.) 2022 m. ir išsikelti tikslai:

Eil. Nr.	Ministerijos pavadinimas	ŽVP vertė, proc.		Išsikeltas tikslas, proc.
		Prieš duomenų atnaujinimą	Po duomenų atnaujinimo (2023-07-03)	
1.	Vyriausybės kanceliarija	91,9	91,9	50
2.	Aplinkos ministerija	99,9	99	
3.	Energetikos ministerija	1,6	89,5	
4.	Kultūros ministerija	84,4	84,9	
5.	Užsienio reikalų ministerija	74,7	74,7	
6.	Vidaus reikalų ministerija	62,4	62,4	
7.	Teisingumo ministerija	54,7	54,7	
8.	Ekonomikos ir inovacijų ministerija	50,6	63,4	
9.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	38,3	38,3	
10.	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	32,1	32,1	
11.	Žemės ūkio ministerija	25,4	25,4	
12.	Susisiekimo ministerija	24,4	24,4	
13.	Sveikatos apsaugos ministerija	8,7	17,1	
14.	Krašto apsaugos ministerija	1,8	3,6	
15.	Finansų ministerija	1,7	1,7	

*Viešųjų pirkimų švieslentės duomenimis (2023-08-03).

DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Ministerijų rezultatai* (ŽVP vertė proc.) 2023 m. ir išsikelti tikslai:

Eil. Nr.	Ministerijos pavadinimas	ŽVP vertė, proc.	Išsikeltas tikslas, proc.
1.	Aplinkos ministerija	100	100
2.	Žemės ūkio ministerija	100	
3.	Vyriausybės kanceliarija	99,7	
4.	Vidaus reikalų ministerija	98,7	
5.	Kultūros ministerija	97,4	
6.	Teisingumo ministerija	93,7	
7.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	91,3	
8.	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	90	
9.	Susisiekimo ministerija	82,6	
10.	Sveikatos apsaugos ministerija	74,4	
11.	Ekonomikos ir inovacijų ministerija	61,2	
12.	Finansų ministerija	40,2	
13.	Užsienio reikalų ministerija	39,3	
14.	Energetikos ministerija	34,5	
15.	Krašto apsaugos ministerija	18,4	

*Viešųjų pirkimų švieslentės duomenimis (2023-08-03).

TEIKIAMAI PASIŪLYMAI VYRIAUSYBEI

Vyriausybės posėdžio protokolinio sprendimo projekte siūloma:

1. Atsižvelgiant į tai, kad Viešųjų pirkimų tarnyba yra sudariusi galimybes žaliųjų pirkimų rezultatus stebėti informaciniais įrankiais realiu laiku ir į tai, kad Aplinkos ministerija pateikė papildomų priemonių žaliųjų pirkimų sistemai tobulinti pasiūlymus, pripažinti netekusiais galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. birželio 21 d. posėdžio protokolo Nr. 39 13 klausimo 2.2 papunktį ir 3 punktą.

2. Rekomenduoti Viešųjų pirkimų tarnybai:

2.1. kasmet rengiamoje žaliųjų pirkimų ataskaitoje pateikti žaliųjų pirkimų procentą pagal vertę be pirkimų, kuriais buvo įsigyti taršūs iškastinių išteklių degalų ir kuro produktai pagal Įsakymą, dalies, siekiant įvertinti šių pirkimų įtaką žaliųjų pirkimų rezultatams;

2.2. atsiradus techninėms galimybėms, žaliųjų viešųjų pirkimų stebėsenoje užtikrinti, kad pirkimai, kuriems Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarime Nr. 1133 „Dėl Žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo“ nustatytos žaliųjų pirkimų reikalavimų taikymo išimtys, nebūtų skaičiuojami į bendrą žaliųjų pirkimų rezultatą.

3. Įpareigoti Aplinkos ministeriją:

3.1. atsižvelgus į Viešųjų pirkimų tarnybos informaciją apie nepakankamą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl Žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo“ 1 punkte nurodytų reikalavimų įgyvendinimo pažangą, iki einamųjų metų I ketv. pabaigos pateikti Vyriausybei pasiūlymus dėl papildomų priemonių žaliųjų pirkimų vykdymui skatinti ir sistemai tobulinti poreikio;

3.2. iki 2023 m. gruodžio 31 d. pakeisti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymą Nr. D1-508 „Dėl Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdanč žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatant žaliųjų pirkimų reikalavimus taršiams iškastinių išteklių degalų ir kuro produktų pirkimams.

4. Įpareigoti ministerijas ir joms pavaldžias įstaigas rengiant strateginius veiklos planus ar metinius veiklos planus juose nustatyti, kad viešieji pirkimai vykdomi tik žaliųjų pirkimų būdu.

DALYKINĖ IŠVADA

Siūlytume Aplinkos ministerijos pateiktą informaciją ir pasiūlymus, aptarus juos tarpinstituciniame pasitarime, svarstyti Vyriausybės pasitarime ir priimtus sprendimus forminti Vyriausybės pasitarimo protokolu. Dėl to Aplinkos ministerija turi parengti ir pateikti iš esmės naują Vyriausybės pasitarimo protokolo projektą aptariamam klausimui.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaclovas Medišauskas

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas